

STANDARD

ZA VISOKOŠKOLSKE, SVEUČILIŠNE I ZNANSTVENE KNJIŽNICE

I. OPĆE ODREDBE

Predmet Standarda

Članak 1.

(1) Ovim se Standardom propisuju uvjeti za osnivanje i obavljanje djelatnosti visokoškolskih, sveučilišnih i znanstvenih knjižnica (u daljnjem tekstu: knjižnice) te se utvrđuju smjernice za njihov razvoj i unapređenje knjižnične djelatnosti.

(2) Uvjeti propisani ovim Standardom odnose se i na knjižnice koje pružaju knjižnične usluge temeljem ugovora s drugom knjižnicom/institucijom.

Namjena Standarda

Članak 2.

(1) Ovaj Standard namijenjen je:

– osnivačima kod osnivanja novih te praćenja i vrednovanja kvalitete postojećih knjižnica s obzirom na obvezu osnivača da osigura uvjete nužne za njihovo osnivanje, optimalan rad i kontinuirani razvoj tih knjižnica

– ugovornim stranama kod sklapanja ugovora o pružanju knjižničnih usluga

– osnivačima i nadležnim tijelima u postupcima unutarnjeg i vanjskog vrednovanja visokih učilišta i znanstvenih organizacija

– matičnim knjižnicama kod utvrđivanja uvjeta za osnivanje i prestanak rada knjižnica te za stručni nadzor, planiranje, koordiniranje i unapređivanje djelatnosti knjižnica, njihovo međusobno povezivanje te uključivanje u knjižnični sustav Republike Hrvatske

– knjižnicama u sustavu visokog obrazovanja i znanosti kao alat za njihovu samoevaluaciju i razvoj djelatnosti.

(2) Knjižnice u sustavu znanosti i visokog obrazovanja dužne su pridržavati se odredbi ovog Standarda, a njihovi osnivači dužni su osigurati uvjete za njihovo dostizanje.

Vrste knjižnica

Članak 3.

(1) Standardom su obuhvaćene sljedeće vrste knjižnica:

– *sveučilišna knjižnica* čija je primarna zadaća pružati usluge svim studentima, znanstveno-nastavnom, umjetničko-nastavnom, suradničkom, nastavnom i stručnom osoblju na sveučilištu

– *visokoškolska knjižnica* koja nije sveučilišna knjižnica, čija je primarna zadaća pružiti usluge studentima, znanstveno-nastavnom, umjetničko-nastavnom, nastavnom, suradničkom i stručnom osoblju ustanove u čijem je sastavu

– *znanstvena knjižnica* čija je zadaća pružati usluge korisnicima za njihov znanstveni i znanstveno-stručni rad u zajednici u kojoj djeluje.

(2) Na knjižnicu koja obavlja funkcije više vrsta knjižnica primjenjuju se odredbe ovog Standarda ovisno o funkcijama koje obavlja, a koje su obuhvaćene ovim Standardom.

II. UVJETI ZA OSNIVANJE KNJIŽNICA

Osnivanje

Članak 4.

Sukladno čl. 11. stavka 2. Zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti, ministar nadležan za znanost i visoko obrazovanje utvrđuje postojanje uvjeta za osnivanje visokoškolske, znanstvene i sveučilišne knjižnice na temelju izvješća knjižnice koja obavlja matičnu djelatnost, najkasnije u roku od 30 dana od podnošenja zahtjeva.

Knjižnična građa

Članak 5.

Osnivač sveučilišne i visokoškolske knjižnice dužan je osigurati potreban broj primjeraka obvezne literature za pojedini kolegij koji mora, u pravilu, iznositi 20% od predviđenog broja studenata, uključujući i studente s invaliditetom, koji će biti upisani na taj kolegij.

Prostor, oprema i pristup informacijsko-komunikacijskoj tehnologiji

Članak 6.

Prilikom osnivanja knjižnice ustanova u sustavu znanosti i visokog obrazovanja koja osniva knjižnicu mora dokazati da raspolaže prostorima za korisnike, smještaj knjižnične građe i knjižnično osoblje te informacijsko-komunikacijskom infrastrukturom za obavljanje knjižnične djelatnosti.

Knjižničarski djelatnici

Članak 7.

Osnivač knjižnica prilikom osnivanja osigurava rad najmanje jednog knjižničarskog djelatnika u zvanju knjižničar ili višem stručnom zvanju u punom radnom vremenu, koji je ujedno i voditelj knjižnice.

Sredstva za rad

Članak 8.

Ustanova u sustavu znanosti i visokog obrazovanja koja osniva knjižnicu mora dokazati da su osigurana sredstva za obavljanje knjižnične djelatnosti.

Program rada i razvitka

Članak 9.

Ustanova u sustavu znanosti i visokog obrazovanja koja osniva knjižnicu mora odobriti program rada i razvitka knjižnice.

Knjižnična usluga temeljem ugovora

Članak 10.

(1) Ustanove u sustavu znanosti i visokog obrazovanja dužne su osnovati knjižnicu u sastavu tih ustanova, odnosno posebnim ugovorom osigurati knjižnične usluge s kojom drugom javnom knjižnicom visokog učilišta ili javnog znanstvenog instituta.

(2) Ako se knjižnična usluga pruža temeljem ugovora iz stavka 1. ovoga članka, ugovor se sklapa uz prethodno mišljenje nadležne matične službe i suglasnost osnivača knjižnice koja je pružatelj odnosnih usluga.

(3) Predmet ugovora iz stavka 1. ovog članka može biti:

– korištenje prostora

- vrste i način pružanja usluga
- upravljanje knjižničnim fondom (vrednovanje fonda, selekcija, nabava, pohrana, pročišćavanje, revizija i otpis, zaštita)
- obrada knjižničnog fonda u računalno čitljivim kataložnim formatima
- način uključivanja knjižničarskog osoblja
- način korištenja kompetencija knjižničarskog osoblja
- vrsta i oblik organizacije unutar sveučilišnog knjižničnog sustava
- vlasništvo nad knjižničnom građom
- financijsko poslovanje
- sudjelovanje u razvojnim programima i drugo.

III. UVJETI ZA OBAVLJANJE DJELATNOSTI KNJIŽNICA

Poslovi i usluge

Članak 11.

(1) Poslovi i usluge knjižnica ostvaruju se kroz knjižničku djelatnost:

- informacijsku i obrazovnu ulogu
- potporu znanstvenoistraživačkoj djelatnosti
- kulturnu i javnu djelatnost.

(2) Temeljni poslovi i usluge za obavljanje djelatnosti su:

- izgradnja knjižničnih zbirki u analognom i digitalnom obliku, sukladno smjernicama za izgradnju i upravljanje knjižničnim fondom koje trebaju utvrditi svrhu, opseg i sadržaj knjižničnog fonda te način pristupa mrežnim izvorima
- suradnička izrada knjižničnog kataloga uz primjenu bibliografskih standarda i formata,
- pružanje informacijskih usluga
- praćenje znanstvene produktivnosti matične institucije
- bibliometrijske i druge metrijske analize i usluge
- umrežavanje u knjižnični sustav Republike Hrvatske
- osiguranje javne dostupnosti svih podataka o knjižničnoj građi domaćoj i međunarodnoj akademskoj zajednici i zainteresiranim istraživačima.

(3) Knjižnice korisnicima osiguravaju pristup i korištenje informacija te edukaciju putem različitih referentnih i drugih obrazovnih usluga kako slijedi:

- pružanje informacijsko-referalnih usluga
- usmjeravanje i upućivanje korisnika, ponajprije studenata, znanstveno-nastavnog osoblja i znanstvenog osoblja za korištenje knjižnice i informacijskih izvora
- sudjelovanje u nastavno-obrazovnoj djelatnosti matične ustanove na svim razinama
- izvođenje različitih vrsta edukacijskih programa za korisnike knjižnice u okviru plana rada i u organizaciji knjižnice
- oblikovanje i provođenje programa informacijskog opismenjavanja koji su namijenjeni studentima, znanstveno-nastavnom osoblju i znanstvenom osoblju te drugim zainteresiranim korisnicima.

Planiranje i organizacija knjižnične djelatnosti

Članak 12.

(1) Knjižnice planiraju, osiguravaju i razvijaju opseg i kvalitetu knjižničnih poslova i usluga u skladu s misijom, vizijom i ciljevima znanstveno-istraživačkih, obrazovnih i kulturnih programa osnivača.

(2) Planiranje i organizacija knjižničnih usluga je sastavni dio plana i programa institucije/osnivača.

(3) Knjižnice za utvrđivanje informacijskih potreba različitih vrsta korisnika sustavno provode istraživanja kojima je cilj vrednovati stupanj zadovoljstva korisnika pruženim uslugama.

Rad knjižničarskih djelatnika

Članak 13.

(1) Ustanova u sustavu znanosti i visokog obrazovanja u sklopu koje je knjižnica treba zaposliti dodatni broj knjižničarskih djelatnika koji se utvrđuje prema:

- veličini i namjeni knjižničnog fonda
- zbirkama knjižnične građe koje su kulturno dobro
- izgradnji i upravljanju zbirkom obveznog primjerka
- vrsti i obujmu knjižničnih usluga i zadaća uključujući online usluge
- brojnosti, strukturi i potrebama korisnika kojima je knjižnica namijenjena,
- otvorenosti knjižnice, odnosno smjenskom radu
- unutarnjem ustrojstvu knjižnice i broju ogranaka.

(2) Kvalifikacije i stručna zvanja knjižničarskih djelatnika uređena su pravilnikom kojim se reguliraju uvjeti i način stjecanja zvanja u knjižničarskoj struci.

(3) Kvalifikacijska struktura knjižničarskih djelatnika u knjižnicama planira se u unutarnjem ustroju institucije sukladno složenosti poslova i razvojnim potrebama pojedinog radnog mjesta.

(4) U knjižnicama s više od 5 zaposlenih knjižničarskih djelatnika najmanje 50% tih djelatnika treba imati zvanje knjižničara.

Stručno usavršavanje

Članak 14.

(1) Knjižničarski djelatnici dužni su se kontinuirano stručno usavršavati na seminarima, tečajevima, radionicama i/ili u okviru formalnih obrazovnih programa, uz fizičku nazočnost i putem online edukacije te sudjelovati u radu stručnih tijela i udruga kao i u radu stručnih i znanstvenih skupova u zemlji i inozemstvu.

(2) Ustanova u sustavu znanosti i visokog obrazovanja u sklopu koje je knjižnica dužna je omogućiti stručno usavršavanje knjižničarskih djelatnika u okviru redovitih poslova i radnih zadataka.

(3) Knjižničarski djelatnici napreduju u viša stručna zvanja, sukladno pravilniku kojim se reguliraju uvjeti i način stjecanja zvanja u knjižničarskoj struci.

Prostor i oprema

Članak 15.

(1) Ustanova u sustavu znanosti i visokog obrazovanja u sklopu koje je knjižnica mora redovito ulagati u prostor i opremu te osigurati pristup informacijsko-komunikacijskoj tehnologiji za obavljanje djelatnosti svim knjižničarskim djelatnicima i korisnicima, uključujući osobe s invaliditetom.

(2) Prostor knjižnice treba biti smješten u zoni komunikacijskog središta ustanove i biti pristupačan svim korisnicima uključujući osobe s invaliditetom.

(3) U knjižnici je potrebno osigurati odgovarajuću opremu nužnu za pohranu ili korištenje svake vrste specifične građe (vrijedna, rijetka, audiovizualna, trodimenzionalna, mrežna, nestandardni tisak i sl.).

(4) U prostoru za pružanje usluga korisnicima, potrebno je osigurati:

– korisnička mjesta sukladno broju aktivnih korisnika, a najmanje u omjeru 10%, uključujući osobe s invaliditetom

– odgovarajući broj polica za knjižničnu građu u otvorenom pristupu

– odgovarajući broj polica u spremišnom dijelu knjižnice, po mogućnosti pomičnih, tzv. kompaktna (broj pohranjenih jedinica povećava se za 40-60%).

(5) Prostor za pružanje usluga korisnicima treba imati odgovarajuću informacijsku i komunikacijsku infrastrukturu za pristup javnoj mreži te minimalno jedno računalo umreženo sa pišačem/skenerom za osoblje koje izravno komunicira s korisnicima.

(6) Prostor za rad osoblja treba raspolagati minimalno jednim računalom s pristupom javnoj mreži po svakoj zaposlenoj osobi te minimalno jednim umreženim pišačem/skenerom za pojedinu funkcionalnu cjelinu.

(7) Knjižnica za potrebe poslovanja i pružanja usluga treba imati odgovarajuću i suvremenu informacijsko-komunikacijsku i tehničku opremu za potrebe zaštite knjižnične građe.

(8) Knjižnica mora raspolagati računalnim sustavom za knjižnično poslovanje koji omogućuje funkcionalno i na stručnim standardima postavljeno knjižnično poslovanje i upravljanje.

(9) Računalni sustav za knjižnično poslovanje mora pružati mogućnost razmjene bibliografskih podataka s drugim knjižnicama putem standardnih protokola.

(10) Za provođenje obrazovne djelatnosti u knjižnicama, potrebno je osigurati tehničku i programsku podršku za e-učenje.

(11) Knjižnice moraju imati mrežno mjesto preko kojeg korisnicima i posjetiteljima osiguravaju dostupnost minimalnih osnovnih podataka: kontaktni podaci, podaci o knjižnici i radnom vremenu, poveznice na online katalog, digitalni institucijski repozitorij i mrežne izvore namijenjene hrvatskoj visokoškolskoj i znanstvenoj zajednici te zainteresiranim istraživačima.

IV. KORIŠTENJE KNJIŽNICOM I NJEZINIM USLUGAMA

Organizacija knjižničnih usluga

Članak 16.

Organizacija pružanja knjižnične usluge pobliže se uređuje internim aktom ustanove u sustavu znanosti i visokog obrazovanja.

Prava i obveze korisnika

Članak 17.

- (1) Prava i obveze korisnika u knjižnicama reguliraju se internim aktom o radu knjižnice.
- (2) Knjižnice imaju pravo prikupljati i obrađivati osobne podatke svojih članova i korisnika sukladno propisu kojim se uređuje zaštita osobnih podataka.

Zaštita podataka korisnika knjižnice

Članak 18.

Zaštita privatnosti osobnih podataka regulira se internim aktom matične ustanove ili same knjižnice kojim se definiraju kategorije podataka koje se obrađuju, rokovi pohrane podataka, tko ima pristup osobnim podacima, tko su primatelji podataka te koje se mjere zaštite i na koji način provode.

V. PLANIRANJE, PRAĆENJE AKTIVNOSTI I IZVJEŠĆIVANJE

Članak 19.

(1) Knjižnice izrađuju program i višegodišnji plan razvoja knjižnične djelatnosti usklađen s misijom i vizijom ustanove u sustavu znanosti i visokog obrazovanja u sklopu koje knjižnica djeluje i s nacionalnim planom razvoja knjižnične djelatnosti Republike Hrvatske.

- (2) Program rada i razvitka knjižnice obavezno sadrži:
- misiju, viziju i strateške ciljeve knjižnice, usklađene s vrstom knjižnice
 - odgovarajućim planskim dokumentom osnivača i nacionalnim planom razvitka knjižnica i knjižnične djelatnosti
 - plan realizacije strateških ciljeva knjižnice u višegodišnjem razdoblju
 - financijski plan koji jamči ispunjenje temeljnih zadaća knjižnice i pružanje usluga korisnicima sukladno njihovim znanstvenim, obrazovnim i kulturnim potrebama
 - plan stručnog usavršavanja knjižničara.

(3) Knjižnica u sastavu izrađuje višegodišnji plan razvoja knjižnične djelatnosti usklađen s jednogodišnjim planom rada i višegodišnjim planom razvoja ustanove u sustavu znanosti i visokog obrazovanja u sklopu koje je knjižnica osnovana te s nacionalnim planom razvoja knjižnične djelatnosti Republike Hrvatske.

(4) Knjižnice su obvezne planirati i izvještavati o rezultatima rada ustanove u sustavu znanosti i visokog obrazovanja u sklopu koje knjižnica djeluje i nadležnu matičnu knjižnicu.

(5) Godišnji planovi i godišnja izvješća o radu knjižnica temelje se na podacima koje je pojedina knjižnica, a vezano uz svoje poslovanje, unijela u Sustav jedinstvenog elektroničkog prikupljanja statističkih podataka o poslovanju knjižnica pri Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.

(6) Knjižnice su obvezne mjeriti svoju uspješnost sukladno utvrđenim Pokazateljima uspješnosti koji se nalaze u Prilogu 1. ovog Standarda i Evaluacijskom listu za visokoškolske, sveučilišne i znanstvene knjižnice koji se nalazi u Prilogu 2. ovog Standarda.

(7) Pokazatelji uspješnosti knjižnica koriste se za potrebe upravljanja knjižnicom, vrednovanje i razvoj usluga, izradu godišnjih i višegodišnjih izvještaja i planova rada te za predstavljanje i zagovaranje knjižnice.

VI. SMJERNICE ZA PROŠIRENJE I RAZVOJ KNJIŽNIČNIH USLUGA

Dodatne usluge

Članak 20.

Dodatne usluge knjižnice mogu biti:

- knjižnične usluge za potrebe izvođenja visokoškolskog studija na daljinu
- ujednačavanje, usustavljanje, revidiranje i ažuriranje znanstvenih profila znanstveno-nastavnog osoblja i znanstvenog osoblja
- kreiranje i upravljanje digitalnim knjižnicama
- kreiranje i upravljanje institucijskim repozitorijem/repozitorijima, s posebnim naglaskom na pohranjivanje informacijskih objekata, upravljanje velikom količinom znanstvenih podataka i ažuriranje znanstvenih podataka
- sudjelovanje u razvoju standarda za strukturu metapodataka o publikacijama, skupovima podataka i razmjenu metapodataka pri stvaranju i upravljanju institucijskim repozitorijima
- u skladu s potrebama korisnika osiguravanje podrške za izradu planova za upravljanje podacima (Data Management Plan – DMP), vođenje računa o standardima i osiguravanju obuke za njihovo korištenje.

Obrazovna djelatnost

Članak 21.

(1) Knjižničarski djelatnici planiraju svoje edukacijske aktivnosti u suradnji s nastavnim osobljem u procesu učenja s obzirom na specifičnosti područja znanosti.

(2) Knjižničarski djelatnici stvaraju i održavaju edukacijske programe iz područja znanstvenih informacija, otvorene znanosti, autorsko-pravnih pitanja, akademskog pisma, vrednovanja znanstveno-istraživačkog rada i dr.

Potpora znanstveno-istraživačkom radu

Članak 22.

Knjižnice pružaju potporu znanstvenim i razvojnim istraživanjima akademske i znanstvene zajednice u skladu s potrebama te zajednice tako što samostalno ili u suradnji sa znanstveno-istraživačkim timovima:

- promiču važnost prosudbe i vrednovanja znanstvenoga rada
- sudjeluju u inoviranju sustava znanstvene komunikacije i osiguravanju smjernica za ulaganja u usluge i infrastrukturu
- izrađuju bibliometrijske analize i daju pokazatelje o znanstvenoj produktivnosti znanstvenika i ustanove
- aktivno podržavaju inicijative otvorene znanosti, razvijajući i održavajući informacijske sustave za područje znanosti i visokog obrazovanja te tu uslugu pružaju istraživačima, nastavnicima, studentima, gospodarstvenicima i javnosti
- izgrađuju i održavaju informacijsku infrastrukturu za pohranjivanje, dugoročno očuvanje i osiguravanje pristupa i korištenja publikacija, istraživačkih podataka, softvera i drugih proizvoda znanstveno-istraživačkog rada u otvorenom pristupu
- pružaju potporu znanstvenoj komunikaciji kroz suradnju u nakladničkoj djelatnosti,

- surađuju u stručnim i znanstvenim projektima i programima matične ustanove
- surađuju u programima popularizacije znanosti
- surađuju s ostalim ustanovama u akademskoj i znanstvenoj zajednici u svrhu poboljšanja dostupnosti znanstvenih informacija.

Kulturna i javna djelatnost

Članak 23.

Kulturna i javna djelatnost knjižnice ostvaruje se kroz:

- organizaciju tematskih izložbi
- obilježavanje značajnih događanja vezanih za znanstvenu i kulturnu povijest
- organizaciju tribina vezanih za provođenje obrazovne, znanstvene i kulturne politike
- sudjelovanje u programima matične ustanove (zajedničke i samostalne izložbe, stručni i znanstveni skupovi i manifestacije u organizaciji matične ustanove)
- izdavačku djelatnost matične ustanove (uredništvo zbornika, kataloga)
- izdavačku djelatnost knjižnice
- stručne projekte
- suradnju s medijima u promidžbi obrazovnih, znanstvenih i kulturnih aktivnosti
- predstavljanje knjiga, filmske i video projekcije i drugo
- različite stručne projekte vezane uz knjižnične usluge.

Povezivanje i suradnja

Članak 24.

(1) Knjižnice se povezuju i surađuju na izgradnji knjižničkog sustava Republike Hrvatske.

(2) Osim zadaća utvrđenih zakonom koji uređuje obavljanje knjižnične djelatnosti, knjižnice obuhvaćene ovim Standardom obavljaju i sljedeće zadaće:

- surađuju u izgradnji Croatice, nacionalne zbirke knjižnične građe, kroz kooperativne programe izgradnje zbirki
- surađuju u izgradnji središnjeg knjižnično-informacijskog sustava: sudjeluju u izgradnji skupnih kataloga poštujući smjernice za primjenu dogovorenih standarda za izradu i razmjenu te ponovnu uporabu knjižničnih podataka
- razvijaju i/ili sudjeluju u razvoju integriranog knjižničkog poslovanja i upravljanja
- surađuju u izgradnji i uspostavi nacionalnog informacijskog sustava znanosti (CroRIS)
- surađuju s ostalim institucijama u stručnoj, znanstvenoj i akademskoj zajednici u svrhu poboljšanja dostupnosti stručnih i znanstvenih informacija
- surađuju u procesu koordinirane nabave elektroničkih izvora znanstvenih i stručnih informacija za akademsku i znanstvenu zajednicu u Republici Hrvatskoj
- surađuju s Hrvatskom knjižnicom za slijepe i slabovidne osobe radi osiguranja knjižnične građe osobama s invaliditetom
- sudjeluju u ujednačavanju edukacijskih programa informacijske pismenosti korisnika
- sudjeluju u provedbi nacionalnog sustava zaštite, pohrane i trajnog očuvanja knjižnične građe
- surađuju u izgradnji Hrvatske digitalne knjižnice.

VII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 25.

Knjižnice su dužne uskladiti svoju djelatnost s odredbama ovog Standarda u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Standarda.

Članak 26.

Ovaj Standard stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 612-04/21-01/00001

Urbroj: 533-09-22-0008

Zagreb, 6. srpnja 2022.

Ministar

prof. dr. sc. Radovan Fuchs, v. r.

PRILOG 1.

POKAZATELJI USPJEŠNOSTI ZA MJERENJE USPJEŠNOSTI U VISOKOŠKOLSKIM, SVEUČILIŠNIM I ZNANSTVENIM KNJIŽNICAMA U REPUBLICI HRVATSKOJ (HRN ISO 11620:2014)

1. Izvori, pristup i infrastruktura (HRN ISO 11620:2014, B.1)

1.1. Postotak uspješnih međuknjižničnih posudbi

Udio pozitivno riješenih zahtjeva za međuknjižničnu posudbu u svim pristiglim zahtjevima.

1.2. Prostor za korisnike na 1.000 pripadnika populacije koju knjižnica treba uslužiti

Odnos korisničkog prostora knjižnice prema broju potencijalnih korisnika te knjižnice.

1.3. Broj osoblja u ekvivalentu PRV na 1.000 pripadnika populacije koju knjižnica treba uslužiti

Odnos broja osoblja u ekvivalentu punog radnog vremena knjižnice prema broju potencijalnih korisnika te knjižnice.

2. Korištenje (HRN ISO 11620:2014, B.2)

2.1. Broj posudbi po populaciji koju knjižnica treba uslužiti

Odnos zbroja posudbi izvan i unutar knjižnice prema broju potencijalnih korisnika te knjižnice.

2.2. Broj preuzetih jedinica sadržaja po populaciji koju knjižnica treba uslužiti

Odnos zbroja preuzetih jedinica punog teksta iz pretplaćenih baza podataka, repozitorija i digitalnih zbirki prema broju potencijalnih korisnika te knjižnice.

2.3. Broj posjeta knjižnici po populaciji koju knjižnica treba uslužiti

Odnos zbroja fizičkih i virtualnih posjeta korisnika knjižnice prema broju potencijalnih korisnika te knjižnice.

2.4. Broj posjetitelja knjižničnih događanja na 1.000 pripadnika populacije koju knjižnica treba uslužiti

Odnos broja posjetitelja knjižničnih događanja (književni, kulturni i obrazovni događaji, na primjer, posjete autora, čitateljske manifestacije i književni susreti) prema broju potencijalnih korisnika te knjižnice.

2.5. Broj polaznika edukacijskih radionica na 1.000 pripadnika populacije koju knjižnica treba uslužiti

Odnos broja polaznika radionica s razrađenim planom predavanja, s ciljem usvajanja znanja i vještina za korištenje knjižnice i drugih informacijskih i tehničkih usluga prema broju potencijalnih korisnika te knjižnice.

2.6. Postotak dosegnute ciljane populacije

Udio aktivnih posuđivača u broju potencijalnih korisnika te knjižnice.

3. Učinkovitost (HRN ISO 11620:2014, B.3)

3.1. Trošak po aktivnom posuđivaču

Odnos iznosa troškova knjižnice (nabava, plaće, edukacija osoblja i ostali troškovi) prema broju aktivnih posuđivača.

4. Mogućnosti i razvoj (HRN ISO 11620:2014, B.4)

4.1. Broj sati stručnog usavršavanja po članu knjižničkog osoblja

Odnos broja sati neformalnog obrazovanja knjižničkog osoblja (skupovi, tečajevi, radionice) po glavi knjižničkog osoblja.

4.2. Postotak vlastitih prihoda u ukupnom prihodu knjižnice (za samostalne sveučilišne knjižnice)

Udio iznosa sredstava samostalnih knjižnica pribavljenih vlastitim prihodima (npr. zakasninama, članarinama, izdavačkom djelatnosti) u proračunskim sredstvima samostalne knjižnice.

4.3. Postotak institucionalnih sredstava dodijeljenih knjižnici (za knjižnice u sastavu)

Udio iznosa troškova knjižnice (nabava, plaće, edukacija osoblja i ostali troškovi) u proračunskim sredstvima matične ustanove.

PRILOG 2.

EVALUACIJSKI LIST ZA VISOKOŠKOLSKE, SVEUČILIŠNE I ZNANSTVENE KNJIŽNICE			
I. UVJETI ZA OBAVLJANJE DJELATNOSTI KNJIŽNICA	DA	NE	DJELOMIČNO
Poslovi i usluge			
Knjižnica obavlja sve poslove i usluge propisane u članku 6. Zakona o knjižnicama i knjižničkoj djelatnosti			
Knjižnica izgrađuje knjižnične zbirke u analognom i digitalnom obliku			
Knjižnica izrađuje knjižnični katalog uz primjenu bibliografskih standarda i formata			
Knjižnica prati znanstvenu produktivnost institucije			
Knjižnica provodi bibliometrijska i druga metrijska istraživanja			
Knjižnica pruža bibliometrijske usluge			
Knjižnica pruža informacijsko-referalne usluge			

Knjižnica usmjerava i upućuje korisnike u korištenje knjižnice i informacijskih izvora			
Knjižnica izvodi različite vrste edukacijskih programa za korisnike u okviru plana rada i u organizaciji knjižnice			
Knjižnica oblikuje i provodi programe informacijskog opismenjavanja koji su namijenjeni studentima i znanstveno/nastavnom osoblju te drugim zainteresiranim korisnicima			
Knjižnica obavlja poslove vezane uz obavezni primjerak			
Knjižnica obavlja poslove matične djelatnosti			
Knjižnica planira, osigurava i razvija opseg i kvalitetu knjižničnih poslova i usluga skladu s misijom, vizijom i ciljevima i znanstveno-istraživačkih i obrazovnih programa visokoškolske institucije			
U knjižnici je planiranje i organizacija knjižničnih usluga sastavni dio plana i programa osnivača			
Poradi utvrđivanja informacijskih potreba različitih vrsta korisnika, knjižnica provodi istraživanja			
Kadrovski i tehnički uvjeti			
Broj knjižničarskih djelatnika odgovara veličini i namjeni knjižničnog fonda			
Knjižnica posjeduje knjižničnu građu koja je kulturno dobro i ima knjižničarskog djelatnika osposobljenog za rad s tom građom			
Knjižnica ima dovoljan broj knjižničarskih djelatnika za postupanje s obaveznim primjerkom u skladu s pravilnikom koji regulira obvezni primjerak			
Knjižnica ima dovoljan broj knjižničarskih djelatnika u odnosu na vrstu i obujam knjižničnih usluga uključujući i online usluge			
Knjižnica ima dovoljan broj knjižničarskih djelatnika s obzirom na brojnost, strukturu i potrebe korisnika			
Knjižnica ima dovoljan broj knjižničarskih djelatnika kako bi mogla biti otvorena za korisnike cijeli dan – smjenski rad			
Knjižnica ima dovoljan broj knjižničarskih djelatnika koji zadovoljavaju unutarnje ustrojstvo knjižnice i broj ogranaka			
U knjižnici je osigurano stručno usavršavanje knjižničarskih djelatnika			
U knjižnici su ispunjeni uvjeti vezano za kvalifikacijsku strukturu knjižničarskih djelatnika			
U knjižnici ima djelatnika s višim knjižničarskim zvanjima			

U knjižnici se redovito ulaže u odgovarajući prostor i opremu te se osigurava pristup informacijsko-komunikacijskoj tehnologiji			
Prostor knjižnice je smješten u zoni komunikacijskog središta većine pripadnika korisničke populacije i pristupačan invalidnim osobama			
U prostoru za pružanje usluga knjižnica ima korisničkih mjesta sukladno broju aktivnih korisnika			
U prostoru za pružanje usluga odgovarajući je broj regala za knjižničnu građu u otvorenom i zatvorenom pristupu			
Prostor za rad s korisnicima ima odgovarajuću informacijsku i komunikacijsku infrastrukturu za pristup javnoj mreži te minimalno jedno računalo umreženo sa pislačem/skenerom za osoblje u radu s korisnicima			
Prostor za rad osoblja raspolaže s jednim računalom s pristupom javnoj mreži po svakoj zaposlenoj osobi, te minimalno jednim umreženim pislačem/skenerom			
Knjižnica ima, za potrebe poslovanja i pružanja usluga, odgovarajuću i suvremenu informacijsko-komunikacijsku i tehničku opremu			
Knjižnica raspolaže računalnim sustavom za knjižnično poslovanje koji omogućuje funkcionalno i na stručnim standardima postavljeno knjižnično poslovanje			
Knjižnica ima tehničku i programsku podršku za primjenu u nastavi			
Knjižnica ima mrežno mjesto preko kojeg su korisnicima i posjetiteljima dostupni minimalni podaci: kontakt podaci, podaci o knjižnici i radnom vremenu, poveznica na online katalog, digitalni institucijski repozitorij i mrežne izvore namijenjene hrvatskoj visokoškolskoj i znanstvenoj zajednici			
Prava i obaveze korisnika			
U knjižnici su prava i obveze korisnika regulirana u internom aktu o radu knjižnice uz obvezu osiguranja prava na pristup informacijama			
Knjižnica uređuje zaštitu osobnih podataka, prikuplja i obrađuje samo u aktu utvrđene osobne podatke svojih članova i korisnika			
Zaštita privatnosti osobnih podataka regulirana je u internom aktu matične ustanove ili knjižnice			
Planiranje i izvješćivanje			
Knjižnica obavezno izrađuje godišnji plan i izvještava o rezultatima rada osnivača i nadležnu matičnu knjižnicu			
Godišnja izvješća o radu knjižnice temelje se na podacima koje je pojedina knjižnica, a vezano uz svoje			

poslovanje, unijela u Sustav jedinstvenog elektroničkog prikupljanja statističkih podataka o poslovanju knjižnica pri Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu			
Knjižnica obvezno mjeri svoju uspješnost sukladno utvrđenim pokazateljima uspješnosti koji se nalaze kao prilog ovog Standarda			
Pokazatelje uspješnosti knjižnica koristi za potrebe vrednovanja rada, upravljanje knjižnicom te za prezentaciju i zagovaranje knjižnice			
II. SMJERNICE ZA PROŠIRENJE I RAZVOJ KNJIŽNIČNIH USLUGA	DA	NE	DJELOMIČNO
Dodatne usluge			
Knjižnica provodi usluge za izvođenje visokoškolskog studija na daljinu			
Knjižnica provodi ujednačavanje, usustavljanje, revidiranje i ažuriranje znanstvenih profila djelatnika ustanove			
Knjižnica osigurava pristup analognim i digitalnim obrazovnim materijalima			
Knjižnica oblikuje i upravlja digitalnim bazama podataka (institucijskim repozitorijem)			
Knjižnica pohranjuje objekte i ažurira znanstvene podatke u institucijskom repozitoriju			
Knjižnica aktivno sudjeluje u razvoju standarda za strukturu metapodataka o publikacijama, skupovima podataka i razmjene metapodataka pri kreiranju institucijskih repozitorija			
Knjižnica u skladu s potrebama korisnika osigurava podršku za izradu planove upravljanja podacima (DMP) te vodi računa o standardima i osigurava obuku za njihovo korištenje			
Obrazovna djelatnost			
U knjižnici se planiraju edukacijske aktivnosti u suradnji s nastavnim osobljem u procesu učenja, s obzirom na specifičnosti znanstvene discipline i potrebe nastave			
Knjižničari stvaraju i održavaju podučavanje iz područja znanstvenih informacija, otvorene znanosti, akademskog pisma, vrednovanje znanstveno-istraživačkog rada			
Znanstvena djelatnost			
Knjižnica promiče važnost prosudbe i vrednovanja znanstvenoga rada			
Knjižnica sudjeluje u inoviranju sustava znanstvene komunikacije i osiguravanju smjernica za ulaganja u usluge i infrastrukturu			

Knjižnica aktivno podržava inicijative otvorene znanosti, razvijajući i održavajući informacijske sustave za područje znanosti i visokog obrazovanja			
Knjižnica izgrađuje i održava informacijsku infrastrukturu za pohranjivanje, dugoročno očuvanje i osiguravanje pristupa i korištenja publikacija, istraživačkih podataka, softvera i drugih proizvoda znanstveno-istraživačkog rada u otvorenom pristupu			
Knjižnica pruža potporu znanstvenoj komunikaciji kroz suradnju u nakladničkoj djelatnosti matične institucije			
Knjižnica sudjeluje u prijavi stručnih i znanstvenih projekata i programa matične ustanove			
Knjižnica djeluje kao posrednik između znanstvenika i gospodarstva, između znanstvenika i društva te promicanja znanosti za javnost			
Knjižnica surađuje s ostalim ustanovama u akademskoj i znanstvenoj zajednici			
Kulturna i javna djelatnost			
Knjižnica organizira tematske izložbe			
Knjižnica obilježava značajna događanja vezana za znanstvenu i kulturnu povijest			
Knjižnica organizira tribine vezane za provođenje obrazovne, znanstvene i kulturne politike			
Knjižnica sudjeluje u programima matične ustanove (zajedničke i samostalne izložbe, stručni i znanstveni skupovi i manifestacije)			
Knjižnica podržava izdavačku djelatnost matične ustanove (uredništvo zbornika, kataloga)			
Knjižnica ima izdavačku djelatnost			
Knjižnica surađuje s medijima u promidžbi obrazovnih, znanstvenih i kulturnih aktivnosti knjižnice/ustanove			
Knjižnica organizira predstavljanje knjiga, filmske i video projekcije i dr.			
Knjižnica provodi i sudjeluje u različitim stručnim projektima			
Planiranje i praćenje aktivnosti			
Knjižnica izrađuje višegodišnji plan razvoja usklađen s misijom i vizijom matične ustanove i s nacionalnim planom razvoja knjižnične djelatnosti Republike Hrvatske			
Povezivanje i suradnja			
Knjižnica surađuje u izgradnji Croatice, nacionalne zbirke knjižnične građe			

Knjižnica surađuje u izgradnji središnjeg knjižnično-informacijskog sustava – sudjeluje u izgradnji skupnih kataloga poštujući smjernice za primjenu dogovorenih standarda			
Knjižnica izgrađuje/sudjeluje u razvoju integriranog knjižničkog poslovanja			
Knjižnica usklađuje planova rada i razvitka knjižnica putem provedbe matične djelatnosti			
Knjižnica surađuje s ostalim institucijama u stručnoj, znanstvenoj i akademskoj zajednici u svrhu poboljšanja dostupnosti stručnih i znanstvenih informacija			
Knjižnica surađuje u procesu koordinirane nabave elektroničkih izvora znanstvenih i stručnih informacija za akademsku i znanstvenu zajednicu u Republici Hrvatskoj			
Knjižnica surađuje s Hrvatskom knjižnicom za slijepe i slabovidne osobe radi osiguranja građe za osobe s invaliditetom			
Knjižnica sudjeluje u ujednačavanju edukacijskih programa informacijske pismenosti korisnika			
Knjižnica sudjeluje u provedbi nacionalnog sustava zaštite, pohrane i trajnog očuvanja knjižnične građe			
Knjižnica surađuje u izgradnji Hrvatske digitalne knjižnice			